

Problems and prospects of teaching English in language courses

Nishonbekova Saida Urinboy qizi
saidanishonbekova8@gmail.com

English teacher

Uzbekistan State World Languages University

Annotation. This article analyzes the existing challenges and future prospects of teaching English. It discusses the main problems faced by teachers and students in learning English, including the lack of effective teaching methodologies, low motivation, limited resources, and the failure to account for individual learning needs. Furthermore, the article explores the future prospects of English language teaching, such as the use of interactive technologies, communicative methods, new pedagogical approaches, and the promotion of international cultural exchange. It also provides a detailed analysis of the strategies and approaches necessary to create more effective and advanced forms of English language teaching. The article offers insights into how students can successfully use methodological approaches and technologies to achieve success in learning English.

Keywords: English language, teaching methodology, communicative methods, pedagogical approaches, motivation, interactive technologies, online education, cultural exchange, resources.

Проблемы и перспективы преподавания английского языка на курсах

Нишонбекова Сайда Уринбой кизи
saidanishonbekova8@gmail.com

Преподаватель английского языка

Узбекистанский государственный университет мировых языков

Аннотация. В данной статье анализируются существующие проблемы и будущие перспективы преподавания английского языка. Рассматриваются основные проблемы, с которыми сталкиваются преподаватели и студенты при изучении английского языка, такие как недостаток эффективных методик преподавания, низкая мотивация, ограниченные ресурсы и отсутствие учета индивидуальных потребностей учащихся. Также статья исследует перспективы преподавания английского языка в будущем, включая использование интерактивных технологий, коммуникативных методов, новых педагогических подходов и развитие международного культурного обмена. В статье представлен детальный анализ стратегий и подходов, необходимых для создания более эффективных и современных форм преподавания английского языка. Она также дает рекомендации, как студенты могут успешно использовать методологические подходы и технологии для достижения успеха в изучении английского языка.

Ключевые слова: английский язык, методика преподавания, коммуникативные методы, педагогические подходы, мотивация, интерактивные технологии, онлайн-образование, культурный обмен, ресурсы.

Kurslarda Ingliz tilini o'qitishning muammolari va istiqbollari

Nishonbekova Saida Urinboy qizi
saidanishonbekova8@gmail.com

Ingliz tili o'qituvchisi

O'zbekiston Davlat Jahon Tillari Universiteti

Annotatsiya. Ushbu maqolada ingliz tilini o'qitishdagi mavjud muammolar va kelajakdagi istiqbollari tahlil qilinadi. Ingliz tilini o'rganishda o'qituvchilar va talabalar duch keladigan asosiy muammolar, jumladan, o'qitish metodikasining yetishmasligi, motivatsiyaning pastligi, resurslarning cheklanganligi va individual xususiyatlarni hisobga olishning yo'qligi ko'rib chiqiladi. Shuningdek, ingliz tilini o'qitishning istiqbollari sifatida interaktiv texnologiyalar, kommunikativ metodlar, yangi pedagogik yondashuvlar va xalqaro madaniy almashinuvlarni rivojlantirish mumkin. Maqolada ingliz tilini o'qitishning yanada samarali va rivojlangan shakllarini yaratish uchun zarur bo'lgan strategiyalar va yondashuvlar tahlil qilinadi. O'quvchilarga ingliz tilini o'rganishda muvaffaqiyatga erishish uchun metodologik yondashuvlar va texnologiyalardan qanday foydalanish mumkinligi haqida batafsil ma'lumot beriladi.

Kalit so'zlar: ingliz tili, o'qitish metodikasi, kommunikativ metodlar, pedagogik yondashuvlar, motivatsiya, interaktiv texnologiyalar, onlayn ta'lim, madaniy almashinuv va resurslar.

Asosiy muammolar va ularni yengish yo'llari ingliz tilini o'qitishda yuzaga keladigan muammolar faqat pedagogik yondashuvlarga bog'liq emas, balki talaba va o'qituvchining o'zaro aloqasi, resurslarning mavjudligi ham katta rol o'ynaydi. Quyida, kurslarda ingliz tilini o'qitishdagi asosiy muammolar va ularni bartaraf etish usullari keltirilgan:

O'qitish metodikalarining yetishmasligi ko'p hollarda ingliz tilini o'qitishda faqat grammatika va lug'at yodlashga e'tibor qaratiladi, bu esa tilni amaliyotda qo'llash qobiliyatini rivojlantirmaydi. Zamonaviy pedagogik yondashuvlarda interaktiv metodlar, kommunikativ til o'rganish usullari va integratsiyalangan darslar orqali talabalarga real vaziyatlarda tilni qo'llash imkoniyatlari yaratish lozim. Bunday muammoni hal qilish uchun, o'qituvchilarni metodik jihatdan takomillashtirish zarur. Buning uchun o'qitish jarayonida modern texnologiyalarni qo'llash, video materiallar va interaktiv mashqlarni kiritish, guruhli ishlash usullarini joriy etish samarali bo'ladi. Shuningdek, o'qituvchilar uchun maxsus treninglar va seminarlarda metodologik ko'nikmalarni rivojlantirish muhimdir.

Talabalar Motivatsiyasining Pastligi Ingliz tilini o'rganishga bo'lgan motivatsiya ko'pincha past bo'ladi, ayniqsa, talabalar tilni o'zlariga kerakli bo'lgan maqsadlar uchun emas, balki majburiyat sifatida o'rganadilar. Bu muammo asosan tilning amaliy qo'llanishiga qaratilgan darslarning yo'qligi va talabalarning o'zaro suhbatga kirishish imkoniyatining cheklanganligi bilan bog'liq. Bunday holatda talabalar uchun ingliz tilining kundalik hayotdagi ahamiyatini ta'kidlash, motivatsiyani oshirish uchun zamonaviy va qiziqarli o'quv materiallarini tanlash, shuningdek, turli xil interaktiv faoliyatlar orqali talabalarni motivatsiya qilish zarur.

Resurslarning cheklanganligi dunyoning ayrim hududlarida ingliz tilini o'qitish uchun zarur bo'lgan resurslar – masalan, zamonaviy darsliklar, o'quv videolari yoki interaktiv texnologiyalar – mavjud emas. Bu muammo talaba va o'qituvchilarning bilim olish va o'qitish jarayonlarini samarali olib borishlariga to'sqinlik qiladi. Muammoni hal qilish uchun onlayn platformalardan foydalanish, bepul resurslarni kengaytirish va ularni o'qituvchilarga yetkazish muhimdir. Shuningdek, o'quvchilarga mobil ilovalar va boshqa texnologik vositalar yordamida mustaqil o'rganish imkoniyatlarini yaratish samarali bo'ladi.

Individual xususiyatlarni hisobga olishning yo'qligihar bir talabaning o'rganish usuli va tezligi farqlidir. Shu sababli, o'qituvchilar barcha talabalar uchun moslashtirilgan yondashuvni qo'llashlari zarur. Ko'p hollarda o'qitishning bir xil metodikasi barcha talabalar uchun mos kelmaydi, bu esa darslarning samaradorligini pasaytiradi.

Bunday muammoni bartaraf etish uchun o'qituvchilarni individual yondashuvga o'rgatish zarur. Bu talabalarning o'ziga xos ehtiyojlarini hisobga olish, darslarni talaba ehtiyojlariga moslashtirishga yordam beradi.

Ingliz tilini o'qitishning kelajakdagi istiqbollari ingliz tilini o'qitishning istiqbollari juda keng va ular ta'lim tizimining rivojlanishiga bog'liq. Ayni paytda zamonaviy texnologiyalar va interaktiv

metodlar yordamida ingliz tilini o'rganish jarayoni yanada samarali bo'lmoqda. Quyida, ingliz tilini o'qitishning istiqbollari haqida so'z boradi:

Interaktiv texnologiyalardan foydalanish texnologiyalar ingliz tilini o'qitish jarayonini yangi bosqichga olib chiqdi. Onlayn ta'lim, mobil ilovalar, interaktiv o'quv materiallari va virtual sinflar talabalar uchun yangi imkoniyatlar yaratadi. Bu yondashuvlar yordamida talabalar tilni o'rganishda qiziqarli va samarali tajriba orttiradilar.

Kommunikativ metodlarni kengaytirish ingliz tilini o'rganishning kommunikativ metodlari talabalarga tilni real hayotdagi vaziyatlarda qo'llash imkoniyatini yaratadi. Ushbu metodlar yordamida talabalar faqat grammatika emas, balki tilni amaliyotda qo'llashni ham o'rganadilar. Shuningdek, talabalar o'rtasidagi muloqot va jamoaviy faoliyatlar tilni tezroq o'zlashtirishga yordam beradi (Richards & Rodgers, 2014).

Yangi pedagogik yondashuvlar, masalan, differensial ta'lim va shaxsiylashtirilgan o'qish rejaları orqali talabalarining o'rganish jarayonini optimallashtirish mumkin. Bu, o'z navbatida, talabalar o'rtasidagi o'zaro taqqoslashni kamaytiradi va o'quv jarayonining samaradorligini oshiradi.

Madaniy almashinuv va xalqaro hamkorlik ingliz tili xalqaro aloqalarni rivojlantirishning asosiy vositasi sifatida xizmat qiladi. Turli xalqlar o'rtasida madaniy almashinuvni kuchaytirish, xalqaro aloqalar va biznes hamkorliklarini rivojlantirish uchun ingliz tilini o'rganish juda muhimdir. Kelajakda ingliz tilini o'rganish nafaqat til bilish, balki madaniyatlararo muloqot vositasiga aylanadi.

Ingliz tilini o'qitishning metodologik asoslari tilni o'rganish va o'rgatish jarayonining ilmiy va amaliy tamoyillarini o'z ichiga oladi. Bu metodologiyalar o'quvchilarga ingliz tilini samarali o'rganishda yordam berish, til ko'nikmalarini rivojlantirish, va ular orasida kommunikativ kompetensiyani shakllantirishga qaratilgan. Metodologik asoslar tilni o'rganishning samaradorligini oshirish va til o'rgatish jarayonini tizimli tashkil qilish uchun zaruriy yo'nalishlarni belgilaydi.

Kommunikativ tamoyil (Communicative Approach): Tavsif: Bu tamoyilning asosiy maqsadi tilni amaliyotda qo'llashdir. O'quvchilarga ingliz tilida muloqot qilish, fikr almashish, muloqotda tilni to'g'ri va samarali ishlatish o'rgatiladi. **Metodologik ahamiyati:** Grammatik qoidalarni o'rganishdan ko'ra, tilni muloqot vositasi sifatida ishlatishga katta e'tibor qaratiladi. Darslar o'quvchilarga real hayotdagi vaziyatlarga tayyorlash uchun amaliy mashqlar va rolli o'yinlar orqali tashkil etiladi.

Faollik tamoyili (Active Learning): Tavsif: O'quvchilarni o'rganish jarayoniga faol jalb qilish, ularga faqat passiv tinglovchi bo'lishga emas, balki o'zlarini faol ishtirokchi sifatida ko'rsatish imkonini yaratish. **Metodologik ahamiyati:** O'quvchilarni guruhli ishlar, munozaralar, interfaol mashqlar orqali bilimlarini mustahkamlashga undash. Bu tamoyil o'quvchilarning til o'rganish jarayoniga bo'lgan qiziqishini oshiradi.

Individualizatsiya tamoyili: Tavsif: O'quvchilarning shaxsiy xususiyatlari, qobiliyatlari, ehtiyojlari va o'rganish uslublarini hisobga olish. **Metodologik ahamiyati:** Har bir o'quvchining o'rganish temposti va o'ziga xos uslubi turlicha bo'lishi mumkin. Shuning uchun o'quvchilarga moslashtirilgan materiallar va metodlar tanlanadi. **Tadqiqot tamoyili (Task-based Learning): Tavsif:** O'quvchilarga tilni o'rganishda turli vazifalar orqali taqdim etish. Darslar konkret vazifalarni bajarish orqali tashkil etiladi, masalan, muzokara olib borish, ma'lumotni taqdim etish yoki ma'lum bir muammoni hal qilish.

Metodologik ahamiyati: O'quvchilarni real hayotdagi vaziyatlarga tayyorlash va tilni amaliyotda qo'llash ko'nikmalarini rivojlantirish.

Grammatika-translation method (Grammatika-tarjima metodi): Tavsif: Bu metodda tilning grammatika qoidalari va lug'atni o'rganish orqali o'quvchilar tilni o'rganadilar. O'quvchilar ingliz tilidagi matnlarni o'zbek yoki boshqa tilga tarjima qilishadi. **Xususiyatlar:** Yozma ko'nikmalar va grammatika qoidalarni o'rganishga alohida e'tibor qaratiladi. **Cheklovlar:** Kommunikativ ko'nikmalarni rivojlantirishga kam e'tibor beriladi.

Direct Method (To'g'ridan-to'g'ri metod):

Tavsif: O'quvchilarga grammatikani va so'zlarni ingliz tilida bevosita o'rgatish. Tarjima qilishga ruxsat berilmaydi va barcha tushuntirishlar ingliz tilida amalga oshiriladi. **Xususiyatlar:**

O'quvchilarga ingliz tilida bevosita kommunikatsiya o'rgatiladi. **Cheklovlar:** Boshlang'ich darajadagi o'quvchilar uchun qiyin bo'lishi mumkin.

Audio-lingvistik metod:

Tavsif: Bu metodda tilni o'rganishda tinglash va talaffuzga e'tibor qaratiladi. O'quvchilar matnlarni takrorlash orqali tilni o'rganadilar. **Xususiyatlar:** Tinglash, talaffuz va so'zlashuvni takrorlash asosida ishlash. **Cheklovlar:** Grammatikani va o'qish ko'nikmalarini rivojlantirishda kamroq e'tibor beriladi.

Kommunikativ metod (CLT):

Tavsif: O'quvchilarga tilni faqat grammatika va lug'at o'rganish orqali emas, balki amaliy muloqot orqali o'rgatish. Suhbatlar, rolli o'yinlar, va vazifalar orqali o'rganish.

Xususiyatlar: Har bir darsda amaliy muloqot o'rgatiladi, tilni ishlatishga qaratilgan faoliyatlar.

Cheklovlar: Ba'zida grammatikaning asosiy qoidalarini to'liq tushunish qiyin bo'lishi mumkin.

Task-based Learning (Vazifaga asoslangan o'qitish):

Tavsif: O'quvchilarga turli vazifalarni bajarish orqali tilni o'rganish. O'quvchilar ma'lum bir vazifani bajarayotganda, tilni amaliyotda ishlatishadi. **Xususiyatlar:** Vazifa orqali tilni o'rganish, real hayotdagi vaziyatlarga tayyorlash. **Cheklovlar:** Ba'zi o'quvchilar uchun murakkab bo'lishi mumkin, chunki vazifa ko'nikmalarini ishlatishdan oldin tilning asosiy qismlarini o'rganish zarur.

Ingliz tili o'qitish metodikalaridagi zamonaviy yondashuvlar

Blended Learning (Aralash o'qitish):

Tavsif: An'anaviy darslarni va raqamli texnologiyalarni birlashtirgan metod. O'quvchilar darsda va onlayn platformalar yordamida bilim olishadi. **Xususiyatlar:** Onlayn resurslar, video va audio materiallardan foydalanish, interaktiv mashqlar.

Cheklovlar: Ba'zi o'quvchilar texnologik imkoniyatlarga ega bo'lmasliklari mumkin.

Flipped Classroom (Aylantirilgan dars):

Tavsif: O'quvchilar yangi materialni mustaqil ravishda o'rganib, darsda bu bilimlarni amaliyotda qo'llashadi. **Xususiyatlar:** O'quvchilar darsdan oldin videolar, o'quv materiallarini o'rganadilar va darsda asosiy faoliyat sifatida muhokama yoki mashqlarni bajaradilar. **Cheklovlar:** O'quvchilarda materialni o'rganish uchun qo'shimcha vaqt talab qilinadi.

Ingliz tilini o'qitishning metodologik muammolari va ularni yechish yo'llari.

O'quvchilarning motivatsiyasining pastligi: Ko'plab o'quvchilar tilni o'rganishda passivlikni namoyon qiladilar. Bunga samarali metodlarni qo'llash orqali javob berish mumkin, masalan, gamifikatsiya, real hayotdagi vazifalar va interaktiv faoliyatlarni kiritish.

Til o'rganishning individual farqlari: Har bir o'quvchining o'rganish uslubi turlicha, shuning uchun o'quvchilarni individual ehtiyojlariga mos ravishda o'qitish zarur.

Ingliz tili o'qitishning uslublari va metodikasining asosiy xususiyatlari:

Ingliz tili o'qitishning uslublari va metodikasi – bu o'qitish jarayonining mazmuni va tuzilishini belgilovchi ilmiy yondashuvlar va amaliy qo'llanmalardir. Har bir metodika o'qituvchi va o'quvchilarning faoliyatini, darslarni tashkil etish usullarini, materiallarni taqdim etish va o'quvchilarga tilni o'rgatishda qo'llaniladigan strategiyalarni o'z ichiga oladi. Ingliz tilini o'qitishning metodikasi va uslublari talabalarning tilni o'rganishda qanday yo'nalishlar va usullardan foydalanishlarini, va shu bilan birga, darsning qanday olib borilishini belgilaydi. Quyida ingliz tili o'qitish uslublari va metodikasining asosiy xususiyatlari keltirilgan.

Ingliz tilini o'qitishning uslublari:

Uslub, o'qitish jarayonida qo'llaniladigan pedagogik yondashuvni va uning asosiy tamoyillarini anglatadi. Uslub, o'quvchilarning o'rganish jarayonida qanday qilib faol ishtirok etishini va qanday metodlardan foydalanishni belgilaydi (Harmer, 2007).

Kommunikativ uslub:

Tavsif: Kommunikativ uslubda til o'rgatish muloqotga asoslanadi. O'quvchilarga tilni amaliyotda ishlatish, muloqotda faollikni oshirish, tilni real hayotda qo'llashga o'rgatish maqsad

qilinadi. Bu uslubda grammatikani o'rganishdan ko'ra, tilni muloqot vositasi sifatida ishlatishga katta e'tibor qaratiladi.

Xususiyatlar: Darslarda suhbatlar, rolli o'yinlar, guruhli faoliyatlar va vazifalar orqali tilni o'rganish. O'quvchilarning kommunikativ ko'nikmalarini rivojlantirishga e'tibor qaratish.

Faollik uslubi (Active Learning):

Tavsif: Bu uslubda o'quvchilar dars jarayonida passiv ravishda tinglovchi bo'lishmaydi, balki faol ishtirokchi sifatida qatnashadilar. O'quvchilar guruhlarda ishlash, fikr almashish va tilni amaliyotda ishlatish orqali o'rganadilar. **Xususiyatlar:** Faol mashqlar, guruhli muhokamalar, qo'llanma va materiallarni tahlil qilish, o'quvchilarning fikrlarini erkin ifodalashga imkon yaratish.

Interfaol uslub (Interactive Teaching):

Tavsif: Bu uslubda o'quvchilar o'zaro fikr almashadilar, o'z bilimlarini va fikrlarini bir-birlariga taqdim etadilar. Interfaol uslubda o'qituvchi faqat yo'naltiruvchi rolini bajaradi va o'quvchilar faol ishtirok etishadi. **Xususiyatlar:** Rolli o'yinlar, jamoaviy ishlash, tahliliy va muhokama qilish mashqlari. Metodika, o'qitish jarayonining maqsadlariga erishishda qo'llanadigan usullar va yondashuvlar to'plamidir. Uslub va metodika o'rtasidagi farq shundaki, uslub kengroq yondashuvni bildirsam, metodika aniq o'qitish usullarini, mashqlarni va faoliyatlarni o'z ichiga oladi. Ingliz tilini o'qitishda qo'llaniladigan metodikalar quyidagicha bo'lishi mumkin:

Grammatika-Translation metodikasi:

Tavsif: Bu metodikada til o'rganish grammatik qoidalar va tarjima qilishga asoslanadi. O'quvchilar o'zbek tiliga tarjima qilgan holda ingliz tilining grammatik tuzilmalari va leksikasini o'rganadilar. **Xususiyatlar:** Yozma ko'nikmalar va grammatikani o'rganishga katta e'tibor beriladi. Suhbatlar va muloqotga ko'p ahamiyat berilmaydi.

Cheklovlar: Tili amaliyotda ishlatishga kam e'tibor beriladi, natijada muloqot ko'nikmalarini rivojlantirishda qiyinchiliklar yuzaga kelishi mumkin.

Direct Method (To'g'ridan-to'g'ri metodika):

Tavsif: Bu metodda til o'rganishning asosiy usuli – to'g'ridan-to'g'ri o'rgatishdir. O'quvchilarga grammatika va so'zlar ingliz tilida bevosita o'rgatiladi, tarjima qilishga yo'l qo'yilmaydi. **Xususiyatlar:** Tilning to'g'ri talaffuzi, muloqot va amaliyotga ko'proq e'tibor beriladi. Darslar faqat ingliz tilida olib boriladi. **Cheklovlar:** Boshlang'ich darajadagi o'quvchilarga qiyin bo'lishi mumkin.

Audio-lingvistik metodika:

Tavsif: Bu metodika tinglash, takrorlash va talaffuzni rivojlantirishga asoslanadi. O'quvchilar ingliz tilidagi so'z va iboralarni takrorlash orqali tilni o'rganadilar. **Xususiyatlar:** Tinglash va talaffuzga katta e'tibor beriladi, o'quvchilarning eshitish va tushunish qobiliyatlarini rivojlantirishga yo'naltirilgan. **Cheklovlar:** Grammatikani tushunish va matnni o'qish ko'nikmalarini rivojlantirishda kamroq e'tibor beriladi.

Kommunikativ metodika:

Tavsif: Bu metodika tilni o'rganishda muloqotga asoslanadi. O'quvchilar o'z fikrlarini erkin ifodalash va tilni real hayotda ishlatish imkoniyatiga ega bo'ladilar. **Xususiyatlar:** Suhbatlar, vazifalar, rolli o'yinlar va guruhli faoliyatlar orqali tilni o'rganish. O'quvchilarni muloqotga tayyorlash. **Cheklovlar:** Grammatika va lug'atni o'rganish ba'zan o'tkazib yuboriladi (Nunan, D. 2003).

Task-based Learning (Vazifaga asoslangan o'qitish metodikasi):

Tavsif: O'quvchilar tilni turli vazifalar bajarish orqali o'rganadilar. Bu metodikada har bir darsda ma'lum bir vazifa, masalan, muammo hal qilish yoki ma'lumot taqdim etish ustuvor hisoblanadi. **Xususiyatlar:** Amaliy vazifalar, muammolarni hal qilish, real hayotdagi vaziyatlarga asoslangan faoliyatlar. **Cheklovlar:** O'quvchilarni vazifaga tayyorlashda ba'zi boshlang'ich darajadagi qiyinchiliklar yuzaga kelishi mumkin.

Zamonaviy metodikalar o'quvchilarga tilni faqat o'rganish uchun emas, balki uni real hayotda ishlatish uchun o'rgatishga intiladi. Bu tendensiyalar quyidagilardan iborat:

Flipped Classroom (Aylantirilgan dars): O'quvchilar darsdan oldin materiallarni mustaqil ravishda o'rganib, darsda ular bilan bog'liq mashqlarni bajaradilar. Bu metod o'quvchilarga o'z o'rganish jarayonini boshqarish imkoniyatini yaratadi.

Blended Learning (Aralash o'qitish): Traditsion darslar va onlayn resurslarni birlashtirish orqali o'quvchilarning bilim olish jarayonini diversifikatsiya qilish.

Gamification (O'yinlashtirish): Til o'rganish jarayonini o'yinlar va musobaqalar orqali yanada qiziqarli va motivatsiyalarga asoslangan qilish.

O'quv markazlarida ingliz tili o'qitishda innovatsion texnologiyalarni dars jarayoniga tadbiiq etish. Ingliz tili o'qitish jarayonida innovatsion texnologiyalarni qo'llash, o'quvchilarning tilni o'rganish samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. O'quv markazlarida ingliz tili o'qitishda texnologiyalardan foydalanish orqali, darslar nafaqat qiziqarli, balki yanada samarali va interfaol bo'ladi. Zamonaviy texnologiyalar ingliz tilini o'rganishning turli jihatlarini qo'llab-quvvatlaydi: tinglash, o'qish, yozish, gapirish va hatto madaniy bilimlarni rivojlantirish. Quyida o'quv markazlarida ingliz tili o'qitishda innovatsion texnologiyalarni qanday tadbiiq etish mumkinligi haqida batafsil ma'lumot keltirilgan.

Multimedia va interaktiv ta'lim vositalaridan foydalanish Video darslar va audiomateriallar video va audio materiallar ingliz tilini o'rgatishda samarali vosita bo'lib, o'quvchilarga tilni real hayotdagi kontekstda tushunish imkoniyatini yaratadi. O'quv markazlarida quyidagi texnologiyalarni qo'llash mumkin:

YouTube: Ingliz tilini o'rganishga oid turli video darslar, tilni o'rganish uchun ko'plab resurslar taqdim etiladi. O'quvchilar video darslarni ko'rib, so'z boyligini oshirishi, talaffuzini to'g'rilashi va ingliz tilidagi madaniyat haqida ma'lumot olishlari mumkin.

TED Talks: TED nutqlari ingliz tilini o'rganishning yuqori darajali vositalaridan biri bo'lib, o'quvchilarga real ingliz tilidagi suhbatlarni tinglash va tushunish imkoniyatini yaratadi. Bu jarayon, tinglash ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Interaktiv platformalar o'quvchilarga o'z bilimlarini mustahkamlash va o'quv jarayonini qiziqarli qilish imkonini beradi. Ba'zi mashhur platformalar:

Kahoot: O'quvchilarga viktorinalar va interaktiv testlar orqali bilimlarini baholash va takrorlash imkoniyatini beradi. Bu o'yin shaklida bo'lib, o'quvchilarning qiziqishini oshiradi va bilimlarni mustahkamlaydi.

Quizlet: Flashcard usulida lug'atni o'rganish va so'z boyligini oshirishga yordam beradi. O'quvchilar mustaqil ravishda o'qish, eslab qolish va tahlil qilishga yordam beruvchi kartochkalardan foydalanadilar.

Mobil ilovalar va dasturlar orqali o'qitish

Mobil ilovalar yordamida o'quvchilarga ingliz tilini o'rganishning yangi, qulay va interfaol usullarini taklif etish mumkin. Ba'zi mobil ilovalar:

Duolingo: O'quvchilarga ingliz tilini o'rganishda interaktiv o'yinlar va mashqlar orqali yordam beradi. Bu ilova o'quvchilarga o'z bilimlarini mustahkamlash uchun turli darajadagi mashqlarni taqdim etadi.

HelloTalk: Bu ilova o'quvchilarga ingliz tilida suhbatlashish imkoniyatini yaratadi. U orqali o'quvchilar tilni amaliyotda ishlatishadi va boshqa til o'rganuvchilari bilan muloqot qilishadi.

Anki: Flashcards yordamida yangi so'zlarni o'rganish va ularni yodlash uchun qulay vosita. Bu ilova o'quvchilarning til o'rganish jarayonini yanada samarali qiladi.

Kengaytirilgan haqiqat (AR) texnologiyalari orqali o'quvchilarga ingliz tilidagi so'zlar va iboralar bilan bog'liq vizual materiallar taqdim etilishi mumkin. Masalan, AR yordamida o'quvchilar yangi lug'atlarni o'rganish, ingliz tilidagi ob'ektlarni tanib olish va real hayotda qo'llashga o'rgatish

mumkin. **AR-lugʻatlar:** Oʻquvchilar telefondagi AR ilovalar orqali yangi soʻzlarni topish va ularni real hayotda koʻrish orqali ularni eslab qolishlari mumkin (Crystal, 2003).

Gamifikatsiya (oʻyinlashtirish) – bu oʻquvchilarning qiziqishini oshirish va oʻquv jarayonini yanada qiziqarli qilish usuli. Oʻquv markazlari oʻquvchilarga ingliz tilini oʻrganishda oʻyinlar va viktorinalardan foydalanish orqali ularning faoliyatini oshirishi mumkin. **Kahoot** va **Quizizz** kabi platformalar orqali viktorinalar va oʻyinlar oʻtkazish. Bu oʻyinlar oʻquvchilarni testlar va mashqlar orqali til oʻrganish jarayoniga jalb qiladi va ularni motivatsiya qiladi. Oʻquv markazlarida oʻquvchilarning ingliz tilidagi bilimlarini baholash va oʻrganishlarini yanada qiziqarli qilish uchun onlayn musobaqalar tashkil qilish mumkin. Bu musobaqalarda oʻquvchilar real vaqt rejimida bir-birlariga qarshi turgan holda bilimlarini sinab koʻrishadi.

Onlayn va gibrid oʻqitish metodlari

Gibrid oʻqitish – bu anʼanaviy va onlayn oʻqitishning kombinatsiyasi. Oʻquv markazlari oʻquvchilarga masofaviy oʻqish va oʻqish jarayonini joyidan qatʼi nazar davom ettirish imkoniyatini yaratadi. Darslarni interaktiv tarzda olib borish va oʻquvchilarga oʻz bilimlarini mustahkamlash uchun turli xil texnologiyalarni qoʻllash mumkin.

Onlayn darslar yordamida oʻquvchilar oʻzlari uchun qulay vaqtda ingliz tilini oʻrganish imkoniyatiga ega boʻladilar. Sinfda mavjud texnologiyalarni qoʻllab, video-konferensiyalar orqali oʻquvchilarga darslar taqdim etish, darsni taqdim etish va materiallarni baham koʻrish mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. G. Richards, J. Rodgers. *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge University Press, 2014.
2. Harmer, J. *The Practice of English Language Teaching*. Longman, 2007.
3. Nunan, D. *Practical English Language Teaching*. McGraw-Hill, 2003.
4. McArthur, T. (Ed.). *The Oxford Companion to the English Language*. Oxford University Press, 1992.
5. Ur, P. *A Course in Language Teaching: Practice and Theory*. Cambridge University Press, 2014.
6. Crystal, D. *English as a Global Language*. Cambridge University Press, 2003.